

5 Helus

STAV PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE V ČSSR

1. Výzkumy v pedagogické psychologii se v ČSSR provádějí na následujících pracovištích:
 - Psychologický ústav ČSAV, Praha, odd. pedagogické psychologie
 - Pedagogický ústav J.A.Komenského, Praha, odd. pedagogické psychologie
 - FF UK, Praha, katedra psychologie
 - FF UKo, Bratislava, katedra pedagog. psychologie, Psycholog. ústav
 - FF UPJŠ, Košice, katedra psychologie
 - Ústav psychologie a patopsychologie dítěte, Bratislava
 - katedry pedagogiky a psychologie na pedagog. fakultách

2. Jména nejproduktivnějších vědeckých pracovníků:
 - dr. Z. Helus, CSc
 - doc.dr. M. Homola, CSc
 - doc.dr. J. Hvezdík, DrSc
 - doc.dr. J. Grác, CSc
 - doc.dr. V. Hrabal, CSc
 - doc.dr. L. Ďurič, CSc
 - doc.dr. M. Kodým, CSc
 - dr. V. Kulič, CSc
 - člen kor. J. Linhart, DrSc
 - prof.dr. T. Perdel, DrSc
 - doc.dr. J. Čáp, CSc
 - doc.dr. J. Štefanovič, CSc
 - doc.dr. D. Tollingerová, CSc

3. Nezná témata (problémy) výzkumů v pedagogické psychologii:
 - a) Teoretické a metodologické problémy učení
 - b) Žák socialistické školy, řízení jeho rozvoje a metody výzkumu
 - c) Studium činnosti a osobnosti učitele
 - d) Podíl školství na psychologii a psychologické výchovné péči při rozvíjení žákovy osobnosti a zefektivňování pedagog.procesu socialistické školy

4. Základní výsledky v oblasti pedagogické psychologie.

A) Teoretický význam

Byla propracována teorie učení a efektivního řízení učebních činností, propracován vztah mezi učební činností a vývojem osobnosti.

Byla rozpracována teorie aktivního sociálního učení s možnostmi aplikace na přípravu učitelů

Rozpracována teorie žáka jakožto objektu a zároveň subjektu výchovy a vzdělávání. Teoretické a metodologické základy pojetí školní úspěšnosti žáků a její realizace ve výchově-vzdělávacím procesu.

B) Praktický význam

Aplikace při realizaci čs. výchovně-vzdělávací soustavy, zejména metod aktivizace žáků, efektivnosti práce učitelů.

Využití psychologických poznatků při rozvíjení psychol. služeb škole, zejména v rámci psychol. poradenství.

5. Aktuální úkoly výzkumů pro budoucí roky.

V současné době dochází v ČSSR k realizaci nové výchovně-vzdělávací soustavy na základě dokumentů ÚV KSČ. Z těchto dokumentů vyplývají pro čs. psychologii závažné úkoly teoretické

i praktické. Jde zejména:

- psychologické aspekty přípravy dítěte na školu
- aktualizace potencionálních možností rozvoje žáků ve výchovně-vzdělávacím procesu v socialistické škole
- psychologické problémy výběru a přípravy social. učitelů, jejichž celoživotní vzdělávání
- pedagogicko-psychologická diagnostika
- rozvoj psychologických služeb pro školství a další výchovně-vzdělávací indikace vč. rodiny

6. Metody výzkumů.

Laboratorní i terenní experiment jako základní metoda výzkumu; v jeho rámci se používají další metody pedagogické psychologie (zejm. ped. psychol. diagnostika).

7. Základní publikace v pedagogické psychologii.

Viz příloha.

8. Časopisy zabývající se pedagogickou psychologií.

V ČSSR zatím neexistuje specifický časopis pro problematiku pedagogické psychologie. Stati z pedagogické psychologie vycházejí zejména v teoretických časopisech:

- a) Československá psychologie
 - b) Pedagogika
 - c) Psychologie a patopsychologie dítěte
 - d) Jednotná škola
- a dále časopisy zaměřené na aplikaci a popularizaci:
- e) Vychovávatel
 - f) Socialistická škola
 - g) Výchovný poradce
 - h) Učitelské noviny

9.

Spolupráce zejména v rámci příslušných témat "Smlouvy o vzájemné spolupráci mezi AVN SSSR a vědeckými pedagogickými a psychologickými ústavy ČSSR"

- a) Paš ČSAV - NIIOPP APV: "Teoretické a aplikované otázky psychologie myšlení a učení"
- b) PÚ JAK ČSAV - NIIOPP APV: "Diagnostika typů a úrovní rozvoje struktury osobnosti dětí"

"Problémy rozvoje osobnosti žáka socialistické školy"

Dále v rámci smluv s ústavu psychologie MLR ("Žák social. školy, řízení jeho rozvoje a metody výzkumu"), NDR.

Zpracoval: doc.dr. M. Kodým, CSc
dr. Z. Halus, CSc

Praha, 18. VII. 1979

Výběr československé literatury z pedagogické psychologie

- ČÁP, J.: Pedagogická psychologie. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1966.
- ČÁP, J.: Vybrané kapitoly z pedagogické psychologie. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1975.
- ČÁP, J.: Základy psychologie pro učitele I., II. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1976, 1978.
- ĎURIČ, L.: Psychológia a škola 4. Niektoré psychologické problémy učenia. ... a kol. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1975.
- ĎURIČ, L.: Psychológia a škola 5. Psychologické otázky poznávania žiakov. ... a kol. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1976.
- ĎURIČ, L.: Psychológia a škola 6. Niektoré psychologické podmienky vyučovania na školách I. a II. cyklu. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1978.
- ĎURIČ, L.: Úvod do pedagogickej psychológie. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1974.
- ĎURIČ, L.: Vybrané kapitoly z pedagogickej psychológie. Bratislava, Alfa 1972.
- ĎURIČ, L. - ŠTEFANOVIČ, J.: Psychológia pre učiteľov. 2. vyd. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1977.
- GRÁC, J.: Spoločenský styk a psychológia výchovy mládeže. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1968.
- GRÁC, J.: Škola a psychológia spokojnosti mládeže. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1973.
- HELUS, Z.: Psychologické problémy socializácie osobnosti. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1973.
- HELUS, Z.: Psychologie školní úspěšnosti žáků. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1978.
- HOMOLA, M.: Psychologie v kulturně výchovné činnosti. Praha, Ústav pro kulturně vých. činnost 1974.
- HOMOLA, M.: Psychologie v práci ředitele školy. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1978.
- HOMOLA, M. - ROZSYPAL, F. - MĚCHUROVÁ, A.: Učeň a jeho svět. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1978.
- HVOZDÍK, J.: Psychologický rozbor školských neúspechov žiakov. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1973.
- HVOZDÍK, J.: Psychologické výchovné poradenstvo v teórii a praxi. Košice 1971.
- HYHLÍK, F.: Psychologická hľadiska vzdelávania dospelých. Praha, Ústav pro kult. vých. činnost 1973.

- KLINDOVÁ, L. - BRONIŠOVÁ, E. - KOLLÁRIK, K.: Pedagogická psy.
Praha, Stát. pedagog. nakl. 1974.
- KODÝM, M.: Předpoklady sportovní talentovanosti. Příspěvek k teorii
talentu. Praha, ČÚV ČSTV 1975.
- KODÝM, M.: Výběr sportovních talentů. Praha, Olympia 1978.
- KODÝM, M.: Výzkum intelektuálních schopností pohybově talentované
mládeže. Rozpravy Pedagog. fakulty. České Budějovice 1977.
- KOŠČO, J.: Psychologické poradenstvo v školskom a profesionálnom
vývine. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1971.
- KOŠČO, J.: Školské a profesijné poradenstvo v podmienkach rozvinutej
socialistickej spoločnosti. Bratislava, Slov. pedagog. nakl. 1976.
- KULIČ, V.: Chyba a učení. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1971.
- KULIČ, V. (red.): Programované učení jako světový problém. Praha,
Stát. pedagog. nakl. 1966.
- LINHART, J.: Proces a struktura lidského učení. Praha, Academia 1972.
- LINHART, J.: Psychologie učení. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1967.
- LINHART, J.: Psychologické problémy teorie učení. Praha, Nakl. ČSAV
1965.
- LINHART, J. - KODÝM, M. - KOTÁSKOVÁ, J.: Mravní vývoj dítěte v so-
cialismu. Praha, Academia 1977.
- PARDEL, T.: Pedagogická psychológia. Bratislava 1967.
- PAVLOVIČ, G.: Akcelerácia vývinu a socialistická škola. Bratislava,
Veda 1975.
- ŠTEFANOVIČ, J.: Psychológia pre gymnáziá a pedagogické školy. Bra-
tislava, Slov. pedagog. nakl. 1971.
- ŠTEFANOVIČ, J.: Psychológia učiteľovho pedagogického taktu. Brati-
slava, Slov. pedagog. nakl. 1974.
- TOLLINGEROVÁ, D.: Úvod do teorie a praxe programované výuky a výcviku.
Sv. 1., 2. Brno, Střed. pro výzkum. učeb. metod a prostředků 1970.
- TOLLINGEROVÁ, D. a kol.: Programované učení. Praha, Stát. pedagog. nakl.
1966.
- TOLLINGEROVÁ, D. - MALACH, A.: Metody programování. Hradec Králové,
Pedagog. fak. 1973.
- TOLLINGEROVÁ, D. - MICHALIČKA, M.: Kniha o Pedagogičeskaja psicholo-
gija. Praha 1971.
- HRABAL, V.: Politickovýchovná práce třídního učitele na školách II.
cyklu. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1961.
- HRABAL, V.: Řízení výchovně vzdělávací práce ve škole. Praha, Stát.
pedagog. nakl. 1965.